GEMEENTE
MAASGOUW.

Raadsvergadering
22-02-2022

Documentnummer:

Zaaknummer: Z/21/015150

Voorstel tot vaststelling van de Verordening nadeelcompensatie Maasgouw 2022

Van:	*College (portefeuillehouder Snijckers)*
Voorstel:	Voorgesteld wordt om: 1. de verordening nadeelcompensatie Maasgouw 2022 vast te stellen.
Bijlagen:	**Bijgevoegd:** 1. Raadsbesluit verordening nadeelcompensatie Maasgouw 2022. **Ter inzage:** - Er worden geen bijlagen ter inzage gelegd voor de raadsleden.

Namens het college van burgemeester en wethouders,
De secretaris,

Toelichting
Voorstel tot vaststelling van de Verordening nadeelcompensatie Maasgouw 2022

Inleiding:

Nadeelcompensatie: de huidige situatie
Het kan voorkomen dat gemeentelijk handelen of gemeentelijke besluitvorming rechtmatig is, maar wel schade veroorzaakt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de verlening van een omgevingsvergunning waardoor de waarde van een naastgelegen perceel in waarde achteruit gaat of aan wegwerkzaamheden waardoor een bedrijf tijdelijk niet bereikbaar is en inkomsten misloopt. In bepaalde gevallen moet die schade worden vergoed. De hoogte van deze ´nadeelcompensatie´, moet in zo'n geval redelijk zijn. Dat betekent dat de vergoeding niet persé de volledige schade dekt.

Tot op heden bestaat er geen algemene wettelijke regeling op grond waarvan verzoeken om nadeelcompensatie kunnen worden afgedaan. In de rechtspraktijk wordt zowel op grond van het gelijkheidsbeginsel als op grond van het evenredigheidsbeginsel uit artikel 3:4 lid 2 Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) getoetst of er aanspraak kan worden gemaakt op nadeelcompensatie.
Daarnaast bestaan er ook verschillende bijzondere wetten waarin een regeling over nadeelcompensatie is opgenomen en hebben sommige gemeenten een verordening nadeelcompensatie. Maasgouw beschikt op dit moment niet over een dergelijke algemene verordening nadeelcompensatie. Wel beschikt Maasgouw over de AVOI: op basis van deze verordening kan schade als gevolg van werkzaamheden aan kabels en leidingen worden vergoed.

Toekomstige regelingen rondom nadeelcompensatie: Awb en Omgevingswet

- Algemene wet bestuursrecht

Om de overzichtelijkheid en eenduidigheid van het nadeelcompensatierecht te vergroten, wordt er naar verwachting per 1 juli 2022 een algemene wettelijke regeling voor nadeelcompensatie opgenomen in titel 4.5 van de Algemene wet bestuursrecht. In deze regeling worden de bestaande regelingen voor nadeelcompensatie in de verschillende wetten en de buitenwettelijke regeling samengevoegd en geharmoniseerd. Titel 4.5 Awb vervangt de afzonderlijke regelingen. Tegelijkertijd worden met de invoering van deze titel alle geschillen over rechtmatig overheidsoptreden geconcentreerd bij één rechter, namelijk de bestuursrechter.

Titel 4.5 Awb start met artikel 4:126 Awb waarin het recht op nadeelcompensatie is geregeld. Dit artikel bepaalt in het eerste lid dat indien een bestuursorgaan in de rechtmatige uitvoering van zijn publiekrechtelijke bevoegdheid of taak schade veroorzaakt die uitgaat boven het normale maatschappelijke risico en die een benadeelde in vergelijking met anderen onevenredig zwaar treft, het bestuursorgaan de benadeelde desgevraagd een vergoeding toekent. Het gaat hierbij niet alleen om schade veroorzaakt door besluiten (waaronder ook beleidsregels en algemeen verbindende voorschriften vallen) maar ook om schade veroorzaakt door feitelijk handelen.

Uit de nadeelcompensatieregeling volgt dat de overheid niet altijd verplicht is om iedere schade die in de rechtmatige uitoefening van haar publieke taken is veroorzaakt, in zijn geheel te vergoeden. Tot op zekere hoogte moeten bepaalde gevolgen worden geaccepteerd, dit is het normaal maatschappelijk risico. Naast het recht op nadeelcompensatie bevat de Awb ook bepalingen over grondslag, inhoudelijke eisen en de procedure rondom nadeelcompensatie.

- Omgevingswet

Naast een regeling in de Awb is er ook een nadeelcompensatieregeling opgenomen in afdeling 15.1 van de Omgevingswet (hierna: Ow), die naar verwachting op 1 juli 2022 in werking treedt. Deze nadeelcompensatieregeling is specifiek op het omgevingsrecht toegesneden. Ten opzichte van titel 4.5 Awb bevat afdeling 15.1 Ow een nadere afbakening van schadeoorzaken. Artikel 4:126 lid 1 Awb bepaalt dat op grond van elk handelen door de overheid in het kader van de rechtmatige uitoefening van een haar toegekende taak of bevoegdheid om schadevergoeding kan worden verzocht. De Awb- regeling biedt daarmee een brede grondslag voor aanvragen om nadeelcompensatie. Die brede grondslag wordt in de Ow beperkt.

De afbakening van schadeoorzaken in afdeling 15.1 Ow is ten opzichte van titel 4.5 Awb limitatief en exclusief. Dit betekent dat als een schadeoorzaak niet in dat artikel is opgenomen, niet alsnog langs de weg van de Awb om schadevergoeding kan worden gevraagd. De regels over nadeelcompensatie in de Ow hebben zo voorrang op de regels in de Awb.

De verordening
De nieuwe wettelijke regelingen (titel 4.5 Awb en afdeling 15.1 Ow) zijn grotendeels uitputtend bedoeld. Ze bevatten al veel regels voor de afwikkeling van aanvragen om schadevergoeding, zoals beslistermijnen en het heffen van een recht voor het in behandeling nemen van een aanvraag. Slecht over enkele onderwerpen kunnen aanvullende regels worden opgenomen in een gemeentelijke verordening. Met het vaststellen van de verordening nadeelcompensatie worden de wettelijke regelingen geïmplementeerd en wordt invulling gegeven aan een van de door de VNG geformuleerde 'minimale acties Omgevingswet' (een overzicht van voorbereidingen die gemeenten minimaal moeten hebben getroffen vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet).

Het vaststellen van de verordening is niet verplicht, maar de VNG adviseert dit wel. Zonder deze verordening kan de gemeente bijvoorbeeld geen recht heffen voor het in behandeling nemen van een verzoek om schadevergoeding.

Beslispunten:

De raad besluit:
1. de verordening nadeelcompensatie Maasgouw 2022 vast te stellen.

Argumenten:

1.1 De inwerkingtreding van titel 4.5 van de Algemene wet bestuursrecht in 2022
Zodra titel 4.5 van de Algemene wet bestuursrecht in werking treedt, dient een verzoek tot nadeelcompensatie afgehandeld te worden volgens deze regelgeving. Door het vaststellen van de verordening is de regelgeving en de procedure voor de gemeente Maasgouw rondom een verzoek tot nadeelcompensatie duidelijk.

1.2 De inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2022
Naar verwachting treedt in 2022 de Omgevingswet in werking en treedt ook de nadeelcompensatieregeling zoals deze is opgenomen in afdeling 15.1 van de Omgevingswet in werking. Door het vaststellen van de verordening is de regelgeving en de procedure voor de gemeente Maasgouw rondom een verzoek tot nadeelcompensatie op het gebied van de Omgevingswet duidelijk.

1.3 Het heffen van een recht dient bij wettelijk voorschrift geregeld te worden
Voor het in behandeling nemen van een aanvraag om schadevergoeding kan een recht geheven worden. Op grond van artikel 4:128, eerste lid, Awb dient het heffen van een recht bij wettelijk voorschrift geregeld te worden. Dit houdt in dat het heffen van een recht moet zijn vastgelegd in een voorschrift, vastgesteld door een orgaan dat op grond van zijn regelgevende bevoegdheid wettelijke voorschriften kan vaststellen. Voor de gemeente betekent dit dat de heffing van een recht door de raad in de verordening geregeld moet worden. Artikel 4:128, eerste lid, Awb bepaalt tevens dat de hoogte hiervan een lokale keuze is, maar ten hoogste €500,- bedraagt. In de voorliggende verordening wordt voorgesteld om te kiezen voor een bedrag van €300,-. In de op dit moment geldende Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade wordt eenzelfde bedrag gehanteerd.

1.4 Instellen adviescommissie
Op grond van het huidige recht is het inschakelen van een adviseur verplicht bij het afhandelen van aanvragen om planschade. Ook is het vaststellen van een gemeentelijke verordening waarin regels worden gegeven over de aanwijzing van een adviseur en de wijze waarop deze tot een advies komt verplicht. Onder het nieuwe recht gelden die verplichtingen niet meer. De gemeente heeft wel de mogelijkheid om een adviseur te benoemen. In de verordening wordt het uitgangspunt gehanteerd dat het bestuursorgaan advies inwint bij een adviescommissie indien dat naar zijn oordeel noodzakelijk is om te kunnen beslissen op het verzoek om schadevergoeding. De modelverordening van de VNG bevat twee opties voor het benoemen van de adviescommissie:
a. Vaste commissie (benoeming voor een termijn van maximaal 4 jaar (plus mogelijkheid tot herbenoeming);
b. Benoeming van een vaste adviescommissie voor advisering met betrekking tot één of meer specifieke aanvragen.

In de gemeentelijke verordening is gekozen voor optie b. Dit heeft als voordeel dat de keuze voor de adviseur kan worden afgestemd op de inhoud van de specifieke casus.

Kanttekeningen:

1. Zoals hierboven al werd vermeld geldt op grond van het huidige recht (Wet ruimtelijke ordening) de verplichting om een adviseur in te schakelen bij de afhandeling van een verzoek om planschade plus de verplichting tot het vaststellen van een gemeentelijke verordening waarin regels worden gegeven over de aanwijzing van een adviseur en de wijze waarop deze tot een advies komt verplicht. De huidige Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade voorziet hierin.

   Door de wettelijke wijzigingen rijst de vraag aan de hand waarvan een verzoek om een vergoeding voor planschade na inwerkingtreding van de nieuwe titel 4.5 Awb en de Ow zal moeten worden beoordeeld: is dat aan de hand van de huidige planschaderegeling uit de Wro (en de daarop gebaseerde Procedureverordening) of is dat aan de hand van de nieuwe titel 4.5 Awb in combinatie met afdeling 15.1 Ow? Deze vraag wordt beantwoord aan de hand van het overgangsrecht zoals dit is opgenomen in de Invoeringswet Omgevingswet. Daaruit volgt de volgende hoofdregel:
   de Wet ruimtelijke ordening blijft van toepassing op een verzoek om schadevergoeding dat wordt ingediend binnen vijf jaar ná de inwerkingtreding van de Omgevingswet, als vóór de inwerkingtreding van die wet de schade is veroorzaakt door een onherroepelijk besluit omtrent een omgevingsvergunning voor afwijking van het bestemmingsplan of het van kracht worden van een bestemmingsplan, beheersverordening, wijzigingsplan of uitwerkingsplan.

   Dit betekent dat de Procedureverordening (zoals die is opgesteld op basis van het huidige recht) in elke geval voorlopig in stand dient te blijven.

2. De Verordening nadeelcompensatie is gebaseerd op toekomstige wetgeving: titel 4.5 Awb en de Omgevingswet zijn nog niet in werking getreden. De inwerkingtreding wordt voor beide regelingen verwacht in de loop van 2022. Dit betekent dat de raad weliswaar kan besluiten tot vaststelling van de verordening maar dat de verordening nog niet in werking kan treden. Dat kan immers pas als de wettelijke grondslagen van deze verordening in werking zijn getreden. De inwerkingtredingsbepaling van de verordening luidt daarom als volgt: “Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na bekendmaking ervan maar niet eerder dan nadat titel 4.5 van de Algemene wet bestuursrecht en de Omgevingswet in werking zijn getreden”.

Communicatie:

Niet aan de orde.
Na besluitvorming door de raad wordt de verordening bekendgemaakt via het Elektronisch gemeenteblad. De bekendmaking is een vereiste voor het inwerking treden van de verordening.

Financiën

Er zijn geen financiële gevolgen verbonden aan dit voorstel.

Planning en uitvoering:

Na besluitvorming door de raad wordt de verordening bekendgemaakt. De verordening treedt in werking met ingang van de dag na bekendmaking ervan maar niet eerder dan nadat titel 4.5 van de Algemene wet bestuursrecht en de Omgevingswet in werking zijn getreden

Bijlagen:

1. Bijlage 1: Raadsbesluit verordening nadeelcompensatie Maasgouw 2022.

Team: Bestuurszaken, Strategie & Control